

דף הבית < אודות המכללה < פרסומי המכללה < כתב העת "בתנועה" < כרך ה' חוב' 2 (נוב', 1999) <

תואר ראשון תואר שני הכשרת אקדמאים מכינות רפואה משלימה הסמכה **בספורט תיירות ופנאי אתגרי תעודה והשתלמויות**

השתנות מטרות העל בחינוך הגופני בישראל

כל חינוך, והחינוך הגופני בכלל זה, מתרחש על רקע אידיאולוגי מסוים. האידיאולוגיות בחינוך הן פועל יוצא של התפתחות התרבות בחברה נתונה בתקופה מסוימת. קיימות שלוש אידיאולוגיות מרכזיות כאלה, אבל בפועל מערכות החינוך מתאפיינות במצבי ביניים שונים שבין האידיאולוגיות הללו, הקרויות בפיו של חוקר החינוך צבי לם: סוציאליזציה, אקולטורציה ואיניגיוויצואציה. הסוציאליזציה מטפחת את מטרות החברה, ובהקשרי החינוך הגופני משמעה: התפיסה של החינוך הגופני ושל הספורט כמכשיר לחינוכו של האדם על פי צפיות, מטרות וצורכי החברה. האקולטורציה מעלה על נס ערכים תרבותיים שונים הקשורים בעשייה האומנותית על סוגיה השונים: ספרות, שירה ותאטרון, האומנות הפלסטית וכדומה. בהקשרי החינוך הגופני, פירושה חינוך לתרבות הספורט, שמשמעה הוא כי הספורט מהווה סוג של תרבות ראויה, והחינוך הגופני הוא האמצעי לחניכה לתוך תרבות זו. האינדיבידואציה, לעומת השתיים הקודמות, מקדשת את פיתוחו של הפרט, כל פרט, כישות עצמאית ייחודית וחד-פעמית; ובהקשרי החינוך הגופני היא מתכוונת לטיפוח הגוף וכשריו התנועתיים בלא הקשריו הספורטיביים ובלא מטרות חברתיות סמויות או גלויות.

במאמר זה נסקרת התפתחות התרבות הכללית בחמישים שנותיה הראשונות של מדינת ישראל, ועל רקע זה ההשתנות של מטרות העל בחינוך הגופני תוך בדיקת מידת ההתאמה של השתנות המטרות הללו להתפתחות התרבותית הכללית במדינת ישראל. מצאנו, כי החינוך הגופני, כחלק ממטרות החינוך הכללי, השתנה עם השתנות הערכים המנחים את הנרטיבים הלאומיים ואת האידיאולוגיות השונות בחברה ובתרבות הישראלית בחמישים שנותיה הראשונות של המדינה. התפתחות זו אופיינה במעבר מתרבות מגויסת לטובת צורכי האומה והמדינה לתרבות המקדשת את צורכי הפרט.